

Gilze en Rijen, maart 2024

Lezing over De Gouden Eeuw van Breda

De hofstad Breda als cultuurpolitiek centrum in de Nederlanden (1450-1550)

Lezing voor leden van Heemkring Molenheide op dinsdagavond **19 maart 2024** om 19.30 uur in ons heemgebouw 't Oude Raadhuis, Nieuwstraat 22, Gilze. De lezing wordt verzorgd door **Arnoud-Jan Bijsterveld**.

Tussen 1450 en 1550 ontwikkelde de stad Breda zich tot een van de opmerkelijkste culturele en politieke centra van de Nederlanden. Als residentiestad van de Brabantse tak van de Nassaudynastie die sinds 1403 heren van Breda waren, kreeg de stad een bijzondere allure. De Brabantse Nassaus behoorden tot de allerhoogste adel in de Bourgondisch-Habsburgse Nederlanden en voerden in hun heerlijkheden een bijbehorende cultuurpolitiek.

Dat gebeurde in Breda in elk geval (ook) in nauwe samenwerking met de stedelijke gemeenschap. De stedelijke allure van Breda kreeg vorm in bouw- en verfraaiingsprojecten, het creëren van literaire, visuele en architectonische kunstwerken en het stichten van monumenten en instellingen. In deze lezing wordt ingegaan op de materiële en immateriële aspecten van Breda als schouwtoneel van de macht.

Tentoonstelling 'Leer van leer'. **Laatste kans!**

De tentoonstelling 'Leer van leer' is **zondag 7 april 2024**, tussen 13.30 en 16.30 uur weer te bezichtigen in Heemerf 't Oude Raadhuis, Nieuwstraat 22 in Gilze. De koffie en thee zijn gratis. Deze zondag zal de tentoonstelling voor de laatste keer te bezichtigen zijn.

De volgende tentoonstelling zal gaan over '**Bevrijding en wederopbouw**'. In maart 2020 hebben wij deze tentoonstelling door corona helaas moet sluiten.

De eerste openingsdag van deze nieuwe tentoonstelling is 1 september 2024.

Stamboomcafé

Op **maandagavond 8 april 2024** is er weer een 'stamboomcafé' van Heemkring Molenheide in 't Oude Raadhuis aan de Nieuwstraat 22 in Gilze. Van 19.00 tot 21.00 uur ben je welkom. Toegankelijk ook voor niet-leden.

Nieuwe leden

Hr. de Jong, Rijen
Mevr. P. Haest, Tilburg

Overleden:

Hr. F. de Vet, Chaam

Kunst of klike?

Voor zaterdagmiddag 20 april aanstaande organiseren we als Heemkring Molenheide in cultureel centrum De Schakel in Gilze een bijzondere activiteit. Je kunt die middag met je kunstvoorwerpen, archeologische vondsten en andere voorwerpen komen om deze door specialisten te laten bekijken en waar mogelijk taxeren. Meer informatie over deze activiteit volgt zo snel mogelijk.

Heemtuin

De afgelopen jaren zijn onze vrijwilligers elke maandagmiddag druk bezig geweest met de renovatie van onze heemtuin. Ze hebben bijvoorbeeld een nieuwe afhang gebouwd. De oude afhang moest worden afgebroken in verband met de bouw van het centrumplan. De nieuwe 'afhang' is een schitterend gebouwtje geworden met daarin onder andere een huiskamer uit lang vervlogen tijden. Het 'kaashok' is ook compleet vernieuwd en keurig overzichtelijk ingericht.

Om van de heemtuin maar niet te spreken. Doordat de perceelbreedte toenam zijn bijna alle (inheemse)planten verplaatst.

Nieuwe paden werden aangelegd. Ook aan duurzaamheid hebben wij ruim aandacht besteed. Het regenwater van onze gebouwen wordt opgevangen en via irrigatieslangen weer terplekke in de bodem gebracht.

De foto hiernaast geeft een beeld weer van de situatie eind februari. Alle planten moeten nog gaan groeien; straks in de lente zal onze heemtuin er weer schitterend groen bijliggen. Een pluim voor onze vrijwilligers die dit in weer en wind allemaal tot stand hebben gebracht.

Nieuwe getuigen van een oude cold case

Podcastmakers BHIC ontdekken archief moordzaak Marietje Kessels

's-Hertogenbosch – In de geruchtmakende moordzaak uit 1900 op het Tilburgse meisje Marietje Kessels zijn nieuwe archiefstukken opgedoken. Honderden handgeschreven getuigenverklaringen, bewijsstukken, brieven en notities die niet eerder in deze zaak zijn onderzocht, zijn tevoorschijn gekomen uit één van de vele archieven die door het Brabants Historisch Informatie Centrum (BHIC) in 's-Hertogenbosch worden bewaard. Deze nieuwe getuigen van een oude cold case zijn te horen in een speciale aflevering van de podcast 'Het geheugen van Brabant'.

Voor het volledige persbericht van het BHIC [klik hier](#).

Save the date: 27-3 symposium schepenbank

Op woensdag 27 maart 2024 organiseert Regionaal Archief Tilburg (RAT) een symposium over de schepenbank, "...Voor schout en schepenen..." *Onderzoek in de archieven van de schepenbank*.

Waarom

Alle achttien schepenbankarchieven van het RAT zijn gescand en online beschikbaar. Onderzoekers kunnen hier nu dag en nacht gebruik van maken. Reden om extra aandacht te schenken aan deze waardevolle bron. Dit symposium is erop gericht om onderzoekers duidelijk te maken wat je in deze archieven kunt vinden en hoe je bij de informatie terecht komt. Voor meer informatie klik [hier](#).

Suske en Wiske

Een oproep van Cyril Koopmeiners die op zoek is naar informatie over Toneelvereniging Utile Dulci uit Gilze rond 1947

“In april 1947 speelden leden van Toneelvereniging Utile Dulci uit Gilze (ook wel De Kunstkring genoemd) de revue ‘Ze motte d’r uit’ in de pas gerenoveerde zaal van De Katholieke Kring. Deze voorstelling was gebaseerd op de toen fonkelnieuwe strip ‘De avonturen van Suske en Wiske op het eiland Amoras’ van Willy Vandersteen. Die strip was een jaar daarvoor gepubliceerd in de Bredase krant *Dagblad De Stem*. Een prachtig voorbeeld van hoe de van oorsprong Vlaamse stripfiguren ook in Nederland harten wisten te veroveren.

Ik doe onderzoek naar de geschiedenis van Suske en Wiske in Nederland en mijn onderzoek bracht me naar Heemkring Molenheide, waar zich een archief van Utile Dulci bevindt. In dit archief vond ik al heel veel informatie, maar het zou zomaar kunnen dat er in particuliere verzamelingen of familiearchieven nog meer te vinden is. Ik zou via deze oproep graag in contact komen met mensen die mij iets meer kunnen vertellen over Toneelvereniging Utile Dulci uit die tijd (1946-1947), over de bestuursleden en leden, en het liefst natuurlijk over die bewuste voorstelling van april 1947.

Ook ben ik op zoek naar de jaargangen 1946 en 1947 van *Weekblad Gilze-Rijen*, een weekblad waar vaak over Utile Dulci werd geschreven, maar waarvan deze bewuste jaargangen helaas in de archieven ontbreken.

Ik ben verder op zoek naar fotomateriaal, krantenknipsels, anekdotes, toneelteksten. Zo zou ik bijvoorbeeld graag foto's bij de onderstaande namen hebben. Dat kunnen losse portretten zijn, of een groepsfoto van de vereniging. De namen ken ik inmiddels, dankzij Heemkring Molenheide, ik heb er alleen nog geen gezichten bij.

Dit zijn de mensen die betrokken waren bij de revue “Ze motte d’r uit”:

Directeur: A. de Jong, regie en grime: A. Coppens, decorontwerp: Gerrit de Morée, bestuursleden met een rol in het stuk: Ch. Buijs (ondervoorzitter), F. Jacobs (secretaris), Adr. Louws (voorzitter), F. v. Riel, G. Rouws (bibliothecaris), en Ch. Tielemans (penningmeester), overige rollen: P. Aarts, C. v. Bezouw, C. Coppens, A. Cornelissen, C. v. Gool, P. Hamels, A. In 't Ven, C. Jacobs, A. Klaassen, N. Smulders, W. Tielemans, A. Tuytelaars, en J. Waegemakers.

Bestaan er in uw familie-, vrienden- of kennissenkring misschien foto's, plakboeken of andere materiaal over deze vereniging en haar leden? Ik hoor graag van u. U kunt mailen naar cyril.koopmeiners@gmail.com of mij bellen op 06 230 193 75.

De Koerier no. 100

De Koerier is het kwartaalblad van de Stichting Brabants Heem, de overkoepelende organisatie voor alle heemkringen in Brabant. Klik [hier](#) om deze digitale versie te lezen.

Voor meer kwartaaluitgaven ga naar: <https://www.heemkringmolenheide.nl/zelf-onderzoek-doen/digitaal-archief/de-koerier-digitaal/>

Echt alle 88 oorlogsslachtoffers een gezicht geven

Maria de Vet en de broers Jo en Gerrit Kreeft

We hebben op de Wiki al veel mooie pagina's voor en over oorlogsslachtoffers kunnen samenstellen. Dankzij al die reacties die we van familieleden of bekenden van hen kregen. Maar we zijn er nog niet; we hebben niet van alle overledenen foto's en of (voldoende) achtergrondinformatie kunnen achterhalen. Terwijl het zo mooi zou zijn als we alle 88 oorlogsslachtoffers uit onze gemeente op deze manier kunnen herdenken. Daarom vragen we iedere maand extra aandacht voor enkelen van hen.

Dit keer zijn dat:

- De twintigjarige Maria Catharina de Vet uit de Aalstraat in Gilze. Ze was van beroep schoenfabrieksarbeidster. Als gevolg van de verplichte verduistering hadden mensen 's avonds buiten in het donker grote oriëntatieproblemen. Maria werd daar slachtoffer van; ze verdronk op 25 oktober 1943 in een looikuip bij de Raadhuisstraat. We hebben een bidprentje van Maria, maar wie kent meer achtergronden van haar en het gezin waar ze uit kwam? En wie kan ons aan een foto helpen?
- Jo (Johannes Baptist) en Gerrit (Gerardus) Kreeft van de Raakeindsekerkweg 6 in Molenschot. Beide broers werden in Duitsland te werk gesteld. Gerrit kwam in Duisburg terecht, raakte daar ernstig gewond en overleed op 1 december 1943 – 19 jaar oud – aan zijn verwondingen. Jo werd op enig moment door de grenspolitie gearresteerd (probeerde hij te vluchten?), kwam in kamp Amersfoort terecht en vandaaruit in concentratiekamp Neuengamme bij Hamburg. Daar is hij op 29 januari 1944 overleden aan algehele uitputting. Grote delen van de verhalen van beide broers kennen we al, maar een foto van hen hebben we niet. Wie kan ons daaraan helpen?

Op [https://wikimiddenbrabant.nl/Categorie:Oorlogsslachtoffers_Gilze, Rijen, Hulten, Molenschot](https://wikimiddenbrabant.nl/Categorie:Oorlogsslachtoffers_Gilze,_Rijen,_Hulten,_Molenschot) vind je de persoonlijke pagina's van Maria, Jo en Gerrit en alle 85 andere slachtoffers. Kijk er eens naar. Heb je nog foto's in het familiearchief of op zolder? Heb je aanvullingen voor onze verhalen? Of ken je iemand die meer over deze (of andere) oorlogsslachtoffers kan vertellen? Laat het ons weten via info@heemkringmolenheide.nl en vermeld daarbij 'Schrijversteam Wiki Gilze en Rijen-oorlogsslachtoffers'. Wij nemen dan graag contact met je op.